

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzeteknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szá.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fill.

Képviselő-választás.

II.

1867-től 1873-ig az országgy. képviselők választásánál Nyitramegyében is első sorban a politikai pártérdek volt az irányadó, a döntő.

Két nagy politikai párt állott egymással szemközt: a Deák-párt és a Glúczy és Tisza Kálmán által vezérelt balközép. A Deák-párt az 1867. évi XII. trv. cikk tartalmazta közjogi kiegyezésnek, mint sarkalatos alaptörvénynek alapján állott, míg a balközép annak törvényes eszközökkel megdöntését tűzte ki feladatául.

Igaz ugyan, hogy már akkor is fenállott a függetlenségi párt, Kállay Ödön, Csiky Sándor, Patay István stb., de ezek inkább 49-esek voltak semhogy 48-asok, mert 1867. június 8-án, a koronázás napján, tüntetőleg hagyták el Pestet s elhajóztak Csepel-szigetre, csakhogy a koronázás napján Pesten ne legyenek. Fennállott még báró Sennyey Pálnak conservatív pártja is, de csak 20–22 tagja volt s közjogilag a Deák-párttal tartván, ellenzék számba nem vették.

A nemzetiségek akkor élénkebben mozgolódtak; voltak is képviselők, Miteles, Polit, Paulinyi Tóth Vilmos, de nem sok vizet zavarhattak.

Ekképen a képviselő-választásoknál a közjogi pártállás szerint sorakozott a közvélemény, s a pártérdek vezette a magyart.

Nyitramegyében gróf Csáky László volt a főispán. Régóta foglalkozott politikával s a kortesvilág szokásait még 1847–1848. évben tanulta meg. Nőtlen ember volt, s évi jövedelme 80,000 frtra rúgott. Könnyű volt politizálnia. De mint főispán is független volt, s kicsinyes befolyásokat érvényesülni nem engedett. A megyében akkor a Deák-pártnak: gróf Berényi Ferenc, gróf Forgách Károly, báró Wodjányer Albert, Tóth Vilmos, Vagyon István (c. püspök), Justh József, Zmertych Károly, Latkóczy János, Thuróczy Bálint, Kubinyi Zsigmond, id. Ocskay Rudolf, Rudnay István, voltak vezéremberei. — Gróf Csáky L. főispán a közügyeket a Deák-párt főbb embereivel beszélte meg; eljárt a Deák-körbe, melynek a kalmárutczai Slachta-féle ház emeletén voltak helyiségei és ott nagy nyilvánossággal hányták-

vetették meg a közügyek szőnyegre került fontosabb kérdéseit.

Az ellenzék vezérkara: herceg Odescalchy Gyula, gróf Eszterházy István, báró Schmertziny Thádé, báró Weisz Pál, Simonyi János, Mérey Vince, Zmertych Simon, Conrad Mihály, Szentál György, Paulik Gábor, Hetényi Lajos, Benkeő László személyeit vallotta magáénak. (Rövid ideig Markhot Jánost is)

Az ellenzéknek »Balkör«-e a megyeházutcai Juhász Zsigmond-féle, később Rasskó-féle ház emeletén volt, s a »balkört« ott tartotta tanácskozásait.

Misem bizonyítja inkább, mennyire tisztelték egymás politikai véleményét, mennyire becsülték a választási jogot, és mennyire uralkodott a politikai szabadság, — mint azon tény, hogy midőn Tóth Vilmos 1872-ben mint belügyminiszter a nyitrai kerületben képviselőjelölt volt, a balközép Klóusiczky Jánost, a mostani aranyos-maróthi orsz. képviselőt, léptette föl ellene, s erre az ellenpárt minden ügyeskedése dacára, 888 választó adta le szavazatát.

A politikai pártérdek döntő szerepe 1873-ig tartott.

Midőn 1873. március hó 3-án, Tisza Kálmán, a mult század legravaszabb politikai köpenyforgató brigadérosa megtartotta híres fuzionális beszédét, s nem sokára rá, pártjának nagyobb részével belement a Deák-pártba, — akár csak 2 évvel ezelőtt gf. Apponyi Albert a Széll Kálmán kormánypártjába — a politikai pártérdek elvesztette irányúsúlyát. A nemzetet Tisza Kálmán politikai pártfordulása annyira elkábitotta, elámitotta, hogy az 1875-iki általános képviselő-választások oly óriási többséget adtak Tisza Kálmán pártjának, a milyennel utána sem Szapáry, sem Wekerle, sem Bánffy kormányai soha sem dicsekedhettek.

S a kormánypártnak azon óriási többsége okozta, hogy a kormánynak a parlamentben megbuktatására gondolni sem lehetvén, a főispánok sem tartották a politikai pártérdeket veszélyeztetettnek.

Gróf Csáky L. után már Frideczky Timót, gróf Bercbold László, báró Majthényi László, gróf Gyürky Ábrahám és Szlavoszky Gyula főispánok, saját tetszésük, akaratuk, önkényük szerint igazgatták

Nyitra vármegyét, s vezették úgy a képviselő-választásokat, mint a tisztujításokat.

A közérdek mindinkább leszorult a közélet porondjáról. A megyei közgyűlések lassankint elvesztették nemesebb tartalmukat, mert azokon nem a pártoknak hazafias versenye, hanem a főispán és pártjának érdeke képezte a döntő lényegét. S ezért azután majdnem minden számbavehető higgadt elem visszavonult, és csak néha-néha csillámlott föl a közjó iránti fölbuzdulás egy-egy fényugara.

Ez a helyzet nem változott Thuróczy Vilmosnak főispánsága alatt sem és épen az addigi hatalmi túltengés, párosulva a Bánffy-rendszer rémuralomszerű basáskodásaival okozta, hogy a képviselő-választásoknál és a politikai közélet minden nyilvánulásainál, épen Nyitramegye érte el országszerte a legdicstelenebb rekordokat.

S ha kérdeznők, hogy miért, minden elfogulatlan embernek be kellene vallania, hogy azokhoz a botrányos politikai atrocitásokhoz, az országos értelemben vett politikai pártérdeknek mi köze sem volt, s azokat csakis a mindinkább lábrakapott személyeskedés és gyűlölködés sugalta és szülte.

Gondolják meg megyénk értelmiségének minden köreiben, a kormánypártnak és az ellenzéknek higgadt vezetői valamennyien, hogy a helyzet az országos politikai pártérdek szempontjából ma egészen ugyanaz, a mi 1875-ben volt.

Arról, hogy az ellenzéki pártok együttvéve képesek lennének megbuktatni a kormánypártot, komolyan szó sem lehet. Sőt a ki politikai közéletünket az utolsó 35 év óta figyelemmel kíséri, — tartozzék bármely párthoz — megfogja erősíteni annak a mondásnak — sajnos — igaz voltát, melylyel régen Tóth Vilmos nyugtatta meg a balközép növekedése idején Vagyon István nyitrai kanonok címzetes püspököt, mely szerint: »Magyarországon a képviselő-választásoknál kormányt buktatni nem lehet.«

Ilyen helyzetben nézetünk szerint valóságos Istenkáromlás lenne, a legközelebbi képviselő-választásoknál, az utóbbi 20 év gyakorlatát folytatni, a választók jogait kijátszani, elkobozni, megnyirbálni, és az 1899. évi XV. trv. cikk rendelkezéseit

megszegni csak azért, hogy Nyitra megye ismét 10 kormánypárti képviselőt küldjön a parlamentbe.

Ugy hisszük ennél többet ér a törvénytisztelő hatalmas példáját adva, a népnek jogát nemcsak elismerni, hanem meg is védeni, a választók akaratának szabad érvényesülését nemcsak nem akadályozni, hanem előmozdítani, s ezek mellett az oly szomorú emlékeztető visszaélések és erőszakoskodások minden nemét meggátolni, sőt lehetetlenné tenni.

Ennek pedig legegyszerűbb és legbiztosabb megoldási módja az, ha *mind a 11 kerületben* a választók meghallgatása s azok vezetőinek megkérdezése után, s a pártok közötti megegyezés létesítése alapján *egyhangú képviselő-választást* teszünk lehetővé.

Boncoljuk csak őszintén a pártérdekeket és a pártok helyzetét s viszonyait, s azután a személyi kérdéseket.

Egy ellenzéki választó.

(Folyt. köv.)

Agrár érdekképviselet.

Sokféleképen magyarázzák a politikai körök azt a szervezkedést, melynek zászlaját a magyar gazdatársadalom vezérfőnöki mult hó 27-én tartott értekezletükön bontották ki.

Az értekezlet félreérthetetlenül abban állapodott meg, hogy egy olyan agrárpolitikai pártot szervez, mely a létező pártkereteket nem bontja meg, hanem azok tisztelőben tartásával minden pártnak lehetővé teszi a közös program alapján való együttműködést. Az értekezletnek ezt az álláspontját feltétlenül helyeseljük, mert ez az álláspont és a körülötte csoportosuló felfogás nekünk, neppártiaknak is módot nyújt arra, hogy a köztünk és a többi pártok között fennálló egyházpolitikai, illetőleg közjogi nagy eltérések ellenére, agrárprogramunkat más pártok lojális, bajtársi segítségével a megvalósulásához közelebb hozzuk.

Nem szabad felednünk, hogy a neppárt a legkötünőbb értelemben agrárpárt. Tessék összevetni 1895-ben kibocsátott programunkat a most szervezkedő agrárpárt programjával és kitérni,

hogy ez utóbbinak legsarkalatosabb pontjait mi már akkor szabatosan körvonaloztuk és törekvéseink lényeges alkotó elemeivé tettük. Ennélfogva, ha most a többi pártok agrárpolitikai összeállnak a végből, hogy egy számottevő politikai érdekképviseletet alkossanak, a törvényhozásra közgazdasági tekintetben irányító és döntő befolyást gyakoroljanak, akkor nekünk, neppártiaknak sietve kell chez az érdekképviselethez csatlakoznunk, hogy ennek segítséget megszerezhesünk magunknak s ezzel a segítséggel a merkantil liberalizmusra, népünknek ezen veszedelmes ellen-ségére halálos csapást mérjünk.

Az új érdekképviseletnek nincsen támadó jellege, nem fegyverkezik az ipar és kereskedelem ellen, hanem a míg egyrésztől jövedelmezéseget igyekszik biztosítani a mezőgazdaságnak, addig másrésztől irányt akar adni az iparnak és a kereskedelemnek, szociális törvényalkotások által segíteni akar a munkás népen, jogintézmények létesítése által javítani törekszik az igazságszolgáltatást és a közigazgatást, kiterjeszkedvén egyúttal az allami és közigazgatási tisztviselők anyagi helyzetének jobbítására.

Igen figyelemre méltó a szervezkedő érdekképviselet programjában az a mód, melyen a képviselet a nyereségek jó és könnyű értékesítését elérni reményli. Az értékesítés szempontjából a külfölddel szemben új fogyasztási piacok szerzésén kívül fontos az osztrák fogyasztási piac biztosítása. Erre nézve a képviselet okos előrelátással számot vet a vánterület eselyeivel, melyek ez idő szerint teljesen bizonytalanok. Ha fenttarthatjuk a közös vánterületet, akkor az osztrák piacot magas agrár védámokkal kell magunknak biztosítanunk, mert csak így lehet megakadályozni a külföld versenyét, mely már eddig is nyers terményeink árának leszorításával annyi kárt okozott mezőgazdaságunknak.

Abban az esetben pedig, ha az önálló vánterület alapjára leszünk kénytelenek állani, az osztrák fogyasztási piacot csak úgy biztosíthatjuk terményeinknek, ha az osztrák ipari behozatalt oly mérvű kedvezményezésben reszesítjük, a mily mérvű kedvezményezésben részesül Ausztria részéről a mi odairányuló nyereség-kivételünk.

Szerencsés gondolat volt a program ezen pontját a vánterület eselyeire való tekintettel kidomborítani. Ezzel az agrárpárt megnyitja a küzdő teret azoknak, a kik a közös vánterületért lépnek sorompóba, és azoknak is, kik az önálló vánterületért küzdenek. Egyik részén sem kíván az agrárpárt lemondást azoktól, kik a kötelekhez fognak tartozni. Megfontolt számítás nyilvánul

abba is, hogy a párt a külön vánterület esetén Ausztriával szemben a viszonyosság álláspontjára helyezkedik. Ez, és az agrár védámok követelése, olyan pontjai a programnak, melyek alapján érdekszövetség létesülhet a magyar és az osztrák agráriusok között, kik szinten védámopolitikát követnek s a vánterületi elkülönítés esetén a két ország csereforgalmában az értékesítési viszonyosságot sürgetik.

A kis birtokosok érdekében az agrárpárt két új intézményvel kívánja megajándékozni a gazdatársadalmat. Az egyik az életbiztosítással kapcsolatos jelzáloghitel, a másik az ingó záloghitel. Az életbiztosítással népünk mindaddig nem tudott megbarátkozni, s jól is tette, mert az életbiztosító társaságok a biztosított összeget a saját hasznukra gyümölcsöztetik, a mi természetes is, úgy hogy a fizetendő évdíjak a befizetőre nézve holt tőkek. Már pedig a mi gazdáinknak, mint általában népünknek, a legszükségesebb gazdasági befektetésre sincsen elegendő pénze, hát hogyan volna pénze holt tőkek gyűjtésére?

De, ha az életbiztosítást szövetkezeti alpra fektetjük, s ha azt a jelzáloghitel tárgyává tesszük, akkor az életbiztosítás a gazdára nézve élő tőke lesz, mely a hitel révén gyümölcsözni fog a gazdának, s így módon tényezőjévé válik a gazdasági erők fejlesztésének. Ugyanílyen életrevaló intézmény lenne az ingó záloghitel. A ki ismeri az ingóságok értékesítésének nehézségeit, az könnyen tisztába jöhet azzal, hogy a gazdára nézve nagy fontosságú érdek az, hogy ő az ingóságait alkalmas időben értékesítse. Ez pedig csak az ingó záloghitel útján lehetséges, melynél a fedezetet nem is annyira a megzálogolt ingóság kepezi, mint inkább az a haszon, az a nyereség, mely a gazdának az ingóságok előnyös értékesítése folytán osztályrészul jut.

A földbirtok-politikát irányító szempontok között az agrár érdekképviselet súlyt óhajt fektetni a földbirtok terheinek csökkentésére. Szerettük volna, ha e pontnál a program nevében nevezte volna meg a gyereket, ha nyílt színvallással kimondta volna, hogy a magyar agráriusok a földadó leszállítását követelik. A földbirtok terheinek érezhető csökkentését másképp, mint a földadó leszállításával, nem tudjuk elképzelni, s bizonyára erre céloz az agrárpárt is, de mi ennek a követelésnek nyílt hangoztatását kívánjuk, a mint azt a neppárt kezdet óta teszi, mert mulhatatlanul szükségesnek tartjuk, hogy már a készülő adóreform is az agráriusok ezen követelésével számot vessen.

A mit a program-tervezet a birtok mi-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Phylax.

Midőn már hat esztendő óta szorgalmasan tapostam a t—i gimnázium folyosóját, és fel öles vermet üttem ki a VI. osztály kemény padján, akkor történt velem az az emlékezetes história, mely híressé tett engem osztálytársaim között.

Szabadtárgyú írásbeli dolgozat íón fóladva, mit én úgy értelmeztem, hogy szabad a tárgyat kölcsön kérni (kamat nélkül) máshonnét is, ha magunknak nincs; s ez elvémet minden lelkiismereti furdalás nélkül érvényesítettem is.

Gazdám könyvtárának legsötétebb zugában ott szerénykedett egymagában, búsan, elhagyottan egy ódon — közhasznú eszméreték tára —, mely nem vala sem a betűvetés, sem a könyvkötés remeke. Bizalomteljesen vevém ki egyik kötetét s mint a rabbi a „thórát” a vegiról kezdém lapozgatni.

Nem a saját akaratomból, de szerencsés véletlen folytán, megakadt a szemem a zulu kaffereken. Halló! — ez nekem való tárgy! — Teljes őszinteséggel mondhatom, hogy hűsögesen átszarmaztattam mindent dolgozó füzetembe; egy vesz-

szőcske elhagyásával sem vádolhattam magamat. Nyugodtan, jókedvvel, mint a kinek rendben van a szénája, szolgáltattam át füzetemet tanáromnak.

Az Olympus hatalmas lakói azonban úgy akarták, hogy osztálytársaim közül többen tartozzanak abba a „branche”-ba, mely a dolgok könnyebb végét szerette markolni, mely mások verejtékes munkáját maga számára is tudta gyümölcsözővé tenni. Akadt egy kollégám, Isten bocsássa meg bűnét, a ki ugyanesak a „zulu kafferek” életmódjáról, szokásairól stb. stb. akart értekezni s eltevesztvén a forrást, más becsületes munka helyett az én lexikonomat használta.

Fülig úsztam a boldogságban, mily dicséretet fogok aratni művemmel, mert abban nem kételkedtem, hogy a mit a minden tudományok encyclopaediájában találok, tévés, hibás nem lehet; arra pedig álomban sem gondoltam, hogy ily dicséretre ketten pályázunk. Elképzeltem már, mily irigy pillantásokkal fognak végig mérni osztálytársaim, miként fognak gyanúsítani; már arra is készültem, hogy én mint a nagyok legnagyobbja, miken fogom gyanúsításaitak fumigálni, mikép fogok pose-olni stb.

Képzelték, mily forrázó és lehűtő hatás gyakorolt rám tanárom ítelete. Lehűlttem képzelődéseim zenithjéről, le egész a sáros földre s

legszebb reményeim elröppentek. Elöttem állott a szomorú valóság, a felderített plagium.

Hosszas tapasztalás eredményeképp tudom, hogy az ily fájdalmas pillanatokban legfogékonyabb az ember minden szép szó és jó tanács iránt. Azert őriztem meg emlékezetemben tanáromnak ez időben mondott, nem épen hízogó szavait: „Nagy szellemek találkoznak.”

De kérdezheti valaki, mi köze van eme deák históriának Phylaxhoz?

Azóta szép számú évekkkel idősebb lettem. Isten megnövesztett hosszúságban, s ennek terjedésével fokozódtak vágyaim is. Csodálatos tulajdonsága gyaró természetünknek, hogy soha sem elégszik meg avval az ember, a mije van. Én sem elégedtem meg azzal, hogy hozzám hasonló szellemekkel találkozzam; kerestem hát nálamnál nagyobb szellemet. Ismét csak a szerencsés véletlennek köszönhetem, hogy életem kacskaringós utain nem kisebb szellemmel találkoztam mint: Mikszath Kálmán.

Ne csodálkozzanak kérem — azonnal megmagyarázom. —

Legelőször tudniok kell azt, hogy én már nem vagyok mai gyerek. Éltem sokat, foglalkoztam philosophiával, jogász is voltam, nem vagyok járatlan a hadtörténelmük terén sem, végig olvas-

nimum, a középosztály, az ipar és kereskedelem fejlesztése, a kis ipar, a szegény- és munkásügy érdekében követel, az, úgy hisszük, a hazai társadalom széles rétegeinek osztatlan tetszéssel fog találkozni.

Az agráriusok zászlóbontását ezek után örömmel üdvözöljük, s készséggel nyújtunk nekik segítő kezet programjuknak megvalósítására, mely a mi programunk is. Sarkaljon minket az új alakulás erős szervezkedése, hogy sok néppárti képviselőt küldhessünk az országba, mert ezekben mindmennyi megbízható férfit nyer az agrár érdekképviselet.

A nyitrai katolikus kör közgyűlése.

Folyó hó 10-én tartotta a nyitrai kath. kör ez évi rendes közgyűlését, mely a tagok élénk érdeklődése mellett a következő módon folyt le.

Vágner József, prépost-kanonok, a kör elnöke magas szárnnyalású, eszmegazdag beszéddel nyitotta meg a közgyűlést. Beszédében ecsetelte a katolicizmus világhelyzetét s vázolta a katolikus társadalmi élet feladatait.

Egy új század küszöbén állunk, — úgy mond: — kívánom, hogy szebb és jobb napokat hozzon egyházunkra, hazánkra, körünkre és mindnyájunkra. Engedje a Mindenható, hogy a keresztény felvilágosodottság, szeretet és hit-szilárdság útján haladhassunk. Adja az ég Ura, hogy körünk ez új században fejlődjék, gyarapodjék, teljesítse feladatát, mely nem más, mint felelevenítése az ősi magyar keresztény társadalmi életnek.

A múlt század szomorú örökséget hagyott reánk. Kinában mintha a Neró és Domitjánok ideje újult volna fel, oly üldözésnek vannak kitéve a keresztények, a hittérítők és a benzültek egyaránt. A hittérítők verejtékes gyümölcse: a templomok, az iskolák, az árvaházak, a menedékházak, a missió-telepek s általában a kereszténység létesítette intézmények kímondhatatlan nagy károkat szenvedtek.

S ha tekintetünket a mi földrésznkre vetjük, a katolicizmus helyzetét itt sem látjuk kedvezőnek. Szenvednek és háttérbe szorítatnak itt is a katolikus érdekek. A szabadkőművesek, a keresztelt és nem keresztelt athensok nyílt és titkos fegyverekkel küzdenek az egyház ellen. Franciaországban lehetetlenné akarják tenni a szerzetes reudeket, meg akarják gyengíteni s nagy részben eltörölni a keresztény kultúra és jótékonyág intézményeit,

melyek a szerzetesrendek működésének köszönik eredetüket és virágzásukat. Olasz- és Spanyolországban, de másutt is fanatikus gyűlölettel dolgoznak a keresztény szellem lerontásán.

Mit szóljak hazánkról? . . . Látszatra szelcsend uralkodik nálunk, de ne nagyon bízunk; az új vihar készülében van; a felhivatalos lapok kirohanásai sejtetik ezt velünk. Nekünk katolikusoknak tehát készpénz kell állanunk, hogy jogainkat megvédhessük. Ne tértítsen el szándékunktól a kiadott hazug jelszó: nem kell felekezetedkedni! Ha más vallású honfitársainkuál érdemszámba jő a vallás érdekeiért való lelkesedés, miért volna ez bűn nálunk? Kath. körünknek tehát magaslatos a célja, komoly a feladata, de bizonyítsuk tettekkel, hogy katolikusok vagyunk!

Vázolja ezután a kör anyagi helyzetét, mely annyiban javult, hogy a körnek bold. Katona György és Simkó Antal kanonokok hagyatékából mintegy 1000 korona jutott. A kör védője, mélt. Bende Imre püspök úr ez évben is 75 méter fát adományozott s a kör nagytermét a saját költségén díszesen kifestette, amiért a közgyűlés jegyzőkönyvileg szavazott köszönetet ő méltóságának.

A zajos tapssal és lelkes éljenséssel fogadott beszéd után Német István a kör titkára terjesztette elő az évi jelentését, mely így hangzik:

Tisztelt közgyűlés!

Kath. körünk életében alig volt év, mely ünnepi mozzanatokban, lelkes érzésben szívet nemesítő eseményekben gazdagabb lett volna a tavalyinál.

Kilenc százados évfordulóját ünnepeltük azon eseménynek, hogy hazánkban az Isten tiszteletére épült templomok tornyai fölragyogott a kereszt, üdvösségünk jelvénye; ünnepi szónokaink lelkesedések teljével, a szó elbűvölő hatalmával mutattak rá azon áldásokra, melyek a kereszt tisztelete révén áradtak nemzetünkre. Hisz a kereszt szegezett bennünket ezen földre, melynek nemcsak megszerzésében, de megvédésében is annyi vért ontottak őseink. A kereszt adott nekünk üdvözítő hitet, mely eszményeket nevelt, szenteket, az utódoknak példaképekül. A megváltás szent jelvénye szelidítette harcias őseink erkölceit, az lett művelődésünk legfőbb tényezője, mert a templom mellett mindenütt iskola is épült, melyben a keresztény papok és szerzetesek oktatták a nemzetet a földi s égi boldogulás ismereteire. Legdicsőbb harcaink is

azok voltak, melyeket a nemzet a kereszt dicsőségéért vívott. Segítőink a külső háborúkban, tanácsadóink a belső viszályokban a pápák, a kereszt bölcsességének hirdetői voltak. Ezen áldások hálaadásra készítették az isteni gondviselés iránt. S a hála érzelme megható fonséggal nyilatkozott meg a szeptember 8-án tartott körmeneten. Részt vettünk benne testületileg és emelt fővel vallottuk be hűségünket a keresztnek.

Az nem lehet, hogy annyi édes érzés, melyet hitünk bátor megvallása fakasztott szívünkben, nyom nélkül elröppent volna. Én meg vagyok győződve, hogy fokozta ragaszkodásunkat az egyházhoz, erősítette bennünk a hitet, növelte embertársaink iránt a szeretetet. És ha a múltban a kereszt volt védőpajzsunk, életerőnk, hát a jövőben is létünk reménye, boldogulásunk jelvénye a kereszt lehet csak.

Hogy is volna tehát okunk szegyenkezni a miatt, hogy a kereszt tisztelői vagyunk? A gondolkodó ember büszkén vallja kath. meggyőződését, melyet támadni, üldözni lehet, de megcáfolni soha senki nem lesz képes. A kath. igazság elméletben mindig az marad, de kiölhetik azt a szívekből. Azaz még sem! Az igazságnak az a sajátsága, hogy amint üldözni kezdik, elnyomni, eltapsolni akarják; föléled, hitvallókat tamaszt és megalapítja uralmát.

Példa rá a katolicizmus helyzete hazánkban. Ma már senki sem tagadhatja, hogy a ker. világnézet, az egyház ügyeiért való érdeklődés hódítóan nyomul előre. De szükségünk is volt erre. Hiszen ha valami képes az önérdéket hajbászó, szellem- és jellemsegeny társadalmat meggyógyítani, az csak a ker. élvékre fektetett eszmenyiesség lehet. Tekintélyek erősítik az állítás igazságát. A szépirodalomnak, s nem is a vallásosnak, egyik első rangú képviselője, Bourget francia író mondja: Azt tapasztaltam, hogy mindeuütt, a hol a keresztényies érzés életerős, az erkölcsök emelkedőben vannak; a hol pedig pang, ott bekövetkezik az általános hanyatlás.

Egyesületünk tagjai ezen meggyőződéstől áthatva kört alapítottak, melynek középpontja a kereszt, a keresztény gondolkodás és életmód; a vallás-erkölcsi eszméket az életbe bevinni; ez a mi célunk, melyet, ha elértünk, hasznára leszünk a hazának is. Mert polgári kötelességeinket csak mint vallásos emberek teljesíthetjük hűségesen, pontosan, lelkiismer-

tam egy könyvtárt, halásztam, vadásztam, rákásztam az unalomig, bámulatos kitarással, csodálatos türelemmel, most pedig csendes falucskában, távol a világ zajától (biztonságban az anarchisták bombái előtt), atyámtól ream maradt néhány holdnyi örökségemen túrom a földet és — fizetem az adót.

A mig ezen kényelmes posztóba bele nem pottyantam, voltam mindenféle, láttam magamat számtalan helyzetben és állapotban, csak író és politikus meg nem voltam.

A mi a politikát illeti, azt az ember önmagával hozza a világra, csak alkalom és körülmények kellene, hogy a tehetség kifejlődjék. ép úgy, mint alkalom és körülmények kellene ahhoz, hogy a mértékletes ember is kabai asszony imádjává legyen.

Igy fejlődött ki az én politikai tehetségem és karakterem, a mióta Csáky lelkeket kezdett liferálni darabszámra és a mióta Szilágyi druzsám beuyította és össze-vissza „csépelte“ s Bánffy dicsőséggel keresztülhajtotta a polgári házasságról szóló törvényt. Ez utóbbi igen kezdett érdekelni különösen azóta, hogy mint a „szeretet szentségét“ ajánlják az egyházi szentség helyett, miután én ilyen szerelmi szentséget többet látok cinegék, verebek és kanári madarak, mint emberek között,

mely előbbiktől az utóbbiak gyakran példát vehetnének a hitvesi hűségből. Mert mig az erdő énekesei a természet dalnokainak szivecskéit a legtisztább ösztön, a legszüzibb madárszerelem kapcsolja egymáshoz, addig az embereket igen gyakran a legpiszkosabb érdek, a leggrútabb önzés fűzi össze.

De ebből önök még mindig nem tudhatták meg, hogyan találkoztam én a nagy Mikszáth szellemével, azaz miképp találkoztak szellemeink? A dolog így történt.

Mint mondtam minden mesterséget megpróbáltam már, csak író nem voltam. Érdemeim koszorújából az az egy levél hiányzott még. Ezt meg kell szereznem, ha török, ha szakad, gondolám. Elhatároztam hát, hogy íróvá leszek, azaz hogy írni fogok. Könnyű azoknak, a kik tudják miről kell írniok; de nem az volt nekem e mesterség. Miről írjak? kérdezém magamtól. De választ nem találtam nagy fejemben e kérdésre.

Evvel eljutottam azon pontig, mely Mikszáth Kálmánnal való szellemi találkozásomnak alapja. Ő töprengett egyidőben, miről írjon, keservesen panaszkodott, hogy nincs tárgya; én is e bajban szenvedtem, nem tudván mit és miről írjak. Ebben egyeztünk; a különbség köztünk csak az, hogy Mikszáth azóta talált tárgyat és sokat írt,

én pedig még mindig keresek, kutatok szüntelen és nem irtam semmit.

Válságos pillanatokban az ember, attól kér vagy vesz tanácsot, kit legközelebb ér. Már-már magam is lemondtam volna írói dicsőségemről, ha az én hűséges ebem nem szolgált nekem egy mentő gondolatot. Eunek látása gyújtotta meg sötét agyam légszeszlángját s az ő révén jutottam arra a pompás eszmére, hogy bemutatom önöknek Phylaxot.

Unikum ő a maga nemében; nagyszerű példaképe egy benne megtestesült erénynek.

Phylax eb volt. Ma már a boldogok álmát aluszsza; nem sértem meg hát szerénységét, ha emléket fölelevenítve, viselt dolgaiból néhány epizódot elmondok.

Phylax, teliver Bernardiner, 1876-ban látta meg Z . . . földesúrnál 5 testvérével együtt, először a napvilágot. Az anyai és testvéri szeretet áldásaiból igen kevesett élvezett, mert mire kezdé érezni hogy él, sorsa messze elsodorta szülőföldjétől, miáltal minden rokoni kötelék megszakadt. Gyönyörű fekete állat volt, méltóságteljes tartásával, szép, okos, villogó szemével; maga a megtestesült ildomosság és komolyság. Ami értelmi

tesen. Becsületes embereket csak a vallás nevelhet.

Am a vallás-erkölcsös szellem terjesztése mellett nem feledkeztünk meg a hazafias érzés apolásáról sem. Ezen érzés sugallta, hogy Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóját megünnepeljük. Hazánk fővárosában emelendő szobrára, mely halhatatlan emléket fogja hirdetni az elfeledettnek, 300 koronát gyűjtöttünk.

A hála adóját némileg legalább akartuk leróni körünk védője, mélt. Bende Imre püspök úr és körünk szeretett elnöke ns. Vagner József kanonok úr iránt azzal, hogy arcképeiket megfestettük, s a képeket körünk nagytermében elhelyezve a novemberi diszgyűlésen lepleztük. Feledhetetlen lesz mindnyájunk szívében ezen családi ünnepünk, mert e két jötevőnk akkor elhangzott szavai azon szeretetről tanuskodtak, melylyel ők a kör célja és a kör tagjai iránt viseltetnek.

Ezenkívül nagyszámú küldöttség, élén az elnök úrral, őszinte örömmel ödvözölte mélt. Venczell Ferenc nagyprépost urat azon alkalomból, hogy ő Felsője a király címz. püspökké nevezte ki érdemeinek elismerésül.

Még egy kitüntetésről kell szólnom. Ő Szentsége a pápa, kath. körünk egyik tagját, dr. Tóth Károly urat, Nyitramegye tb. főorvosát, az egyház és a haza oltárára hozott áldozatai elismerésül a sz. Gergely-rend lovag keresztjével díszítette föl. A pápai érdemrend ünnepies átadásakor a választmányi gyűlés jegyzőkönyvi kivonatát Markovics János nyújtotta át az ünnepeltnek ékes szavakkal több tagunk jelenlétében.

Ime, ezek voltak az elmúlt év örvendetes eseményei. Különbösen mindennapi összejöveteleinket a derült jó kedv fűszerezte, nem nélkülöztük az érintkezés melegét. Városunk előkelőbbjeit többször volt alkalmunk vendégekké tisztelhetni. Sokan voltak azonban, akik körünk zászlaja alá nyíltan sorakoztak.

Az igazgató-választmány 7 ülésében 31 új tagot vett föl. Ma tehát 276-an vagyunk összesen. 21 alapító, 176 rendes, 50 vid. és 29 pártoló tag.

Magas fokú szellemi élvezetet nyújtottak a közönségnek a bőjti felolvasások; kellemes szórakozást nyújtottak a zeneestélyek és a társas összejövetelek, melyek sok kedves családnak szereztek felüdülést. Mély köszönet illesse a szíves közreműködőket: első sorban dr. Dudek János urat, a ki a nagybőjti felolvasást tartott, a jubileumi ünnepen lelkes

beszédben méltatta a nap jelentőségét, a Vörösmarty-ünnepen pedig élvezetes felolvasásában mutatta be a nagy költőt, mint ideális lelkű embert és hazafit. Kivüle felolvasást tartottak még: dr. Tóth János és dr. Biring Ferenc. A nov. diszgyűlésen remek ünnepi beszédet tartott Petrovics László; ugyancsak ő szavalt a jubileumi ünnepen. Feitscher Oszkár pedig a Vörösmarty-estélyen.

Most röviden testvéregyesületünkéről emlékezem meg: az egyházi zeneegyletről. Lelkes tagjai megvonják maguktól a szórakozást, tanulnak, próbákat tartanak napokon át, hogy ének- és zeneművészetük szépséges dallamaival minél több vendéget csalogathassanak körünkbe. Azon tevékenységért, melyet ezen egylet körünk érdekében kifejt, eléggé ki nem fejezhető hála köteleztek le bennünket az egylet összes tagjai, mégis névleg ki kell emelnem az egylet összetartó lelkét: Riszner Károly urat; a szakavatott karmestert: Dusinszky Lipótot; az egylet oszlopos tagjait: Kútvaszer István, Jakubovics Sándor, Roch Gyula, Bellák József, Fellner Jakab, Bellák Kamill, Scherk Kálmán, Filberger Vilmos, Jákob József, Litán Jenő, Artmann Ede és Kersch Ferenc urakat.

A szellemi szükségletek kielégítésére jártunkunk 6 napi és 7 heti lapot.

A pénztárt ez idén Kútvaszer István úr kezelte oly gondosan, oly körültekintéssel, hogy a számadásokat 70 kor. maradvánnyal zárhatta le. Mély köszönet szíves fáradozásáért.

Voltak azonban jötevőink, akik 446 koronát adományoztak a kör céljaira. Éljenek!

A lefolyt évben 5 tagtársunkat szolgáltatta magához az Úr.

T. közgyűlés! Körünk célja magasatos. Feladatának megoldására szellemi erőket áldoznak egyesek, anyagi javaikat mások. Ha 1000-en sorakoznának magasan lobogó zászlónk alá, nem volnánk sokan. Bizzunk a jövőben! S ha kevesen vagyunk még számra nézve, legyünk erősek az összetartás érzésében; mert a vállvetett akarat előbb-utóbb diadalt arat.

A mindvégig figyelemmel halgatott és sűrű helyeslésekkel többször megszakított titkári jelentés után a számvizsgáló-bizottság jelentése következett. E szerint a kör bevétele a múlt évben 4.609 kor. és 84 fillér volt, kiadása 4.538 kor. 96 fill. Kamatozó tőke: 3.260 kor.

Ezután a kör tisztviselőinek, az igazgató-választmány és számvizsgáló-bizottság választására került a sor. Elnökké újra nagy lelkesedés-

sel Vagner József prépost-kanonok választatott meg. Titkár lett újra Németh István, igazgató Kubinyi Endre, pénztáros Kútvaszer István, könyvtáros dr. Tóth János, ügyész Riszner Károly. Választmányi tagok: Arnold Bálint, dr. Babó Tivadar, dr. Bangha István, Bócz Antal, Bobunka Géza, dr. Dudek János, Freisberger Viktor, Horváth József, Huszár István, Jakubovich Sándor, Juhász Sándor, Kiss Mihály, Kubinyi Endre, Kútvaszer István, Markovics János, Mazóly Antal, Metzger Ede, Németh István, Petrovics László, Riszner Károly, Sevesik Gáspár, dr. Tóth János, Venczell Ferenc, Zongor József. — Számvizsgáló-bizottság: Babóthy Mártou, Held Viktor, Kottsovszky Alajos, Ocskay László, Poppelka János. A választás megejtése után a közgyűlés az elnök lelkes éltetése között véget ért.

Levelezés.

Privígye, 1901. március 14.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Legyen szíves soraimnak becses lapjában helyt adni, hogy lássa a nagyközönség, miképp készül március 15-ike megünnepése Privígyén.

A Casinó választmánya megkérte tek. Somogyi Gyula urat, hogy mint ezelőtt is, most is ő vegye kezébe a rendezést, és rendes buzgó szorgalommal és hazafias érzéssel rendezze az ünnepélyt. Somogyi úr hivatkozva azon körülményre, hogy ő bajmóci lakos, s így nehezére esik a mindennapi bejárás, nem akarta a főrendezést magára vállalni. Lulyák Antal úr egy akart ezen segíteni, hogy legyen egy kül, és egy bel elnök, dr. Filberger Gyula urat nevezte ki bel-elnöknek.

No, több se kellett a privígyei közönségnek. Sorba egymásután kijelentették, hogy a hol Filberger az elnök, oda ők nem mennek. Hazafias érzelmeiknek egy hazafias célra való adakozással adnak kifejezést.

Ezt dr. Filberger Gyula úr megtudta, — a mi nem is volt nehéz — azon indokolással, hogy ő látja mennyire népszerűen Privígyén, Lulyák igazgató úrhoz beadta lemondását. Ezt nagyon okosan tette, és csak köszönettel adózott neki, hogy belátta, miképp az ő személye csak akadály meg egy hazafias ünnepély vezetésében is. Milyen akadály lesz ő majd a politikai dolgok vezetésében? Peldául a képviselő-választásnál. — Ennek azonban csak a néppárt örülhet, mert Filberger úr ténykedésével biztos győzelemre viszi a néppártot.

Március 15-iki ünnepélynek rendezését a

Hazuduek, a ki azt mondaná róla, a mit a mesebeli csász mondott magáról, midőn kérdezte a szölli közepén felállított bódé céljáról, azt felelte: „Itt szoktam én *aludni*, mikor a szöllőt őröm.”

Eljött a kukorica fosztás ideje. Phylax ott settenkedett egész nap a munkások között. Szekereken jármos ökreim szállították haza; s esodálatos, midőn az utolsó szekér, mely a maradékot vitte, megindult hazafelé, Phylax bucsut mondva örállomásának, letette hivatalát, lemondott bakter rangjáról és hazatért; többé feléje sem nézett az én kukoricásomnak.

A bánat őszinte könnyeit hullattam, midőn elköltözött ebből az arányk világból. Ezt joggal tehettem is, mert ha keserves könnyeket hullathatott egy úri ember, midőn 15 évi együtt-lét után bucsut mondott neki kedvenc pipája s az anyaföld egy kemény kőven kiadta párját, annál inkább volt nekem jogom szomorkodni, hűséges ebem porráváltozásakor. *Turzófalvi.*

Kényes helyzet

Jogász (egy multság alkalmával a házigazdához): Kedves nagybácsi, ha most nem hitelez nekem ötven forintot, hát minden vendégetől kölcsön kérek.

tehetségeit illeti, elenk felfogású és tanulekony; egy zseni a maga nemében. Hűsége határos vala a heroizmussal, mely méltó emléket, apotheosist érdemel.

Mint gondos gazda, ha szemlét tartottam földjeimen, nem röstelkedtem lehajolni a kört, hogy azt kivessem onnan, a hová nem való. Phylaxom látva mit teszek, minden dressura nélkül utánozni kezdett eme jó szokásomban s halomra hordá földjeimről a követ.

Aratás ideje volt. A munka vigan folyt a mezőkön, viszhangzott a határ az aratók dalától. Ez a falu poezise. Kimenek munkásaimhoz — Phylax követett. A nap forrón sütött, annyira, hogy lehúzta rólam könnyű nyári köpenyemet is. Levetem egy határköre, gondolván, hogy visszamenet ismét fölveszem. Elmerülve azonban gondolataimba, megfeledkeztem róla s nélküle tértem vissza otthonomba. Visszafelé Phylax nem követett. A munkások mellett maradt, gondolám s ügyet sem vettem reá. A nap leáldozott, beállt az alkonyat, aratóim hazajöttek, csak Phylax nem volt található sehol. Sok keresés után végre megtalálták künn a mezőn köpönyegem mellett. Mellett, mondom, mert nem tartá összegegyeztethetőnek kutyaillemével sem, hogy reá feküdjék.

Kertem végében van egy hat holdas táblam;

az időben a legfinomabb Pignoletto tengerivel vettem be. Midőn már élvezhetővé fejlődött, boldog-boldogtalan, ember és állat bitang jószágának, közönsnek tekinté az én finom kukoricámat s osztozkodni akartak rajta én velem. Bosszantott a dolog, hogy egyes felebarátaim ott akarnak aratni, a hol nem vetettek, azért néha-néha nappal, de annál többet éjjel kijártam kukoricámhoz, találkozni akarván azokkal a hosszú kezű emberi vagy állati kommunistákkal, hogy ki nek-kinek a maga módja szerint megmagyarazzam az enyém és tied közti különbséget. Hanem azért a kukoricám csak pusztult, veszett, napról-napra láthatóbban, Phylaxom figyelmelessé lett eljárásomra. Több sem kellett neki. Minden nógatás nélkül kiment a tengeri földre, el nem mozdult onnan sem éjjel sem nappal. A gyomra vagy ösztöne jelezte neki, mikor van dél, ekkor jött csak haza megebédelni. Siestát nem tartott, de a mint letette a kanalat, emberi módon szólva, lóhalálban sietett örállomására, hogy csak másnap délelben nézzen ismét a házhöz — ebédelni. Nyugodtan hajthattam fejemet pihenésre azon biztos tudatban, hogy egyetlen kalász kukoricámnak sem kél lába. Teljes két hónapig viselte Phylax a csász hivatalát „lelkismeretesen“ végezvén állásával járó kötelességeit.

derék hazafias piaristáink vették kezökbe. Sajnos, hogy a helybeli kanonok esp. plebános úrral nem tudtak megegyezni, hol tartassék az isteni tisztelet. Juriss esp. plebános úr, mint rendesen, a plebáni templomban tartja meg. A piarista urak megtartják náluk. Ez még nem lenne baj. Ha Filberger úr szerencsétlen keze, és esze nem avatkozik bele.

Juriss úr mint mindig, meghívta, illetve értesítette az összes hivatalokat, hogy március 15-én tartja az isteni tiszteletet.

Filberger úr, nem tudjuk milyen jogon, de hozzá illő tapintatossággal oda írta a meghívóba, hogy ő a piaristákhoz megy szent misére. Erre Pálk István 48-as honvéd, takarékpénztári nyugdíjazott könyvelő, jelenleg helyettes városi bírósági tanácsos, anyira megbotránkozott azon, hogy még az Úristennel is fog rendelkezni a főbíró úr, hogy ő oda írta, „Ő oda megy a hová meghívták: a plebáni templomba“.

Filberger erről még az nap délelőtt értesült, elhívatta az egész előljáróságot hivatalába, és zöld színéből kikelve, ráivallt a derék 48-as öreg bírósági tanácsosra, „hogy merészelté azt oda írni, maga az én alantassom“ „de nem vagyok kutyája“ felett az önértékben megsértett öreg úr, sarkon fordult és ott hagyta a főbíró.

Most már csak azért, mert ebbe is belebaszkodott Filberger úr, sokan nem vesznek részt a derék piarista urak által rendezett ünnepélyen.

Csak az a kérdésünk ezek után, hogy mit keres Filberger úr még Privigyén?

Az ünnepély műsora a következő volt: 1. „Hazádnak rendületlenül légy híve óh magyar.“ 2. „Ünnepi beszéd“, mondta: Márki Ferenc. 3. „Föl a zászlót“ Kiss Sándortól, szavalta: Gyürky Irma úrhölgy. 4. „Népdalegyveleg“, hegedűn előadta: Vaczulik János, cimbalmon kísérette Márki Ferenc. 5. „Pajtás“ epizód az 1848/49-iki szabadságharc idejéből, felolvasta: Somogyi Gyula. 6. „A gólyához“, Tompa Mihálytól, szavalta: Kmethy Margit úrhölgy. 7. „Cimbalom-solo“, előadta: Márki Ferenc. 8. „Isten áld meg a magyart“.

L.

Ujdonságok.

Személyi hír. Fekete-ardói és nagy-tarnai Meyer Guidó vezérőrnagy úr, tegnap érkezett vissza Leváról, hol négy napig szemlét tartott a 14. sz. honvédezred egyik ottani zászlóalj felett.

Eljegyzés. Ujsághy Imre, privigyeyi lakos eljegyezte Ludvig Stefánia kisasszonyt Nyitra-Novákon. — Prekopp Ferenc mojtihényi állami tanító s anyakönyvvezető eljegyezte Patrik Berta kisasszonyt Mojtihényen.

Dr. Turzó Ferenc

F. hó 10-én a nyitrai főgimnázium egy tehetséges fiatal tanárát ragadta el a kérelhetetlen halál életének 30-ik évében. A megboldogult theol. kiképzetését a budapesti egyetemen nyerte, ott végezte a bölcsészeti tanulmányokat, hol egyuttal bölcészettudorral is avatták ezelőtt három évvel. Rövid pályáját csaknem egészen a nyitrai gimnáziumnál töltötte, mert alig néhány heti káplánkodása után — Pogrányban — a megyes püspök úr a helybeli középiskolához nevezte ki tanárnak. A megboldogult kiváló képzettségű volt szakmájában, klasszikus latinusa a fiatalabb generáció között szinte páratlanul áll. Igazi szenvedélyvel kezelte tárgyát, kivált a magyar nyelvet és irodalmat, melynek minden árnyalatában otthonos volt. Lapunk hátsólapján megjelent tárcái is eleink emlékezetünkben vannak, melyekben a nyitrai vidéki magyarság nyelvészeti sajátosságait boncolgatta nagy szakavatottsággal. — A fiatal tanár egészsége már a múlt évben megrendült, megtámadta a tüdővész,

melyhez még gégebaj is járult. Hiába keregett menedéket Arconak szelid ege alatt, hova mult őszkor vonult, két hónap mulva onnan rosszabbul jött, mint távozott. Hiába biztattuk a tavasz gyógyító balzsamával, elment, mielőtt a medicina megérkezett volna. Temetése, melyet dr. Bobok József apátkanonok úr végzett, impozáns részvétellel ment végbe. Koszorút adtak a rokonokon kívül a nyitrai városi központi papság, a főgimn. tanárok, a VI. osztály, az önképző-kör és mások. A temetési menet alatt a zenekedvelők egyesülete gyászáriákat adott elő; a temetőben pedig Petrovics László főgimn. tanár, érdekeny bucsuszt mondott az elhunyt tanár felett. — Nyugodjék békében.

Felolvasás. A nyitrai kath. körben ma délután 4 órakor dr. Tóth János tanár felolvasást tart. Az egyházi ének- és zeneegylet a felolvasás előtt és után énekdarabokat ad elő. Jövő vasárnap, március 24-én dr. Franciscy Lajos tanár fog felolvasni. Vendégeket mindkét alkalommal a kör szívesen lát.

Ünnepély a nyitrai honvédkaszárnyában. A nyitrai 14. sz. honvedtisztkar étkező helyiségeiben mult vasárnap nagy ünnepély mellett leplezték le ő Felségének életnagyságú arcképét. Az ünnepély programja a következő: 1. Fekete-ardói és nagy-tarnai Meyer Guidó es. és kir. vezérőrnagy és a vendégek fogadtatása. Szemle a kivonult csapat felett d. e. 11 órakor. 2. Ünnepélyes leplezés 11 $\frac{1}{2}$ órakor. 3. Diszmenet. 4. Diszbed a tisztai étkezőben deli 13 $\frac{1}{2}$ órakor. A tisztikar teljes díszben, a polgári elemhez tartozó urak fekete szalonban jelennek meg. — A laktanya kapuja előtt az összes altisztek sorfalat állottak, két tiszt pedig a kapuban fogadta az érkező vendégeket. Pont 11 órakor érkezett meg *Bende Imre*, megyes püspök úr ő méltósága, titkárja dr. Batthyány Vilmos gróf, kanonok kíséretében. Miután a püspök úr a vendégek üdvözlését viszonozta, a vendégek nyomában a katonai szemle megtekintésére indultak, hol a püspök úr áldást adott a csapatra. A szemle után, a vendégek és a tisztikar az étkező terembe vonultak, hol három sorban székek voltak elhelyezve. Tudositónk ott látta a többi közt a következőket: az első sorban Bende Imre nyitrai püspök, Meyer Guidó vezérőrnagy, Markhot Gyula alispán, Sándor Géza törvészeki elnök, dr. Rudnay Sándor polgármester, Meyer Guidóné és Balás ezredesné, a második sorban Hollek századosné, Held Ede századosné, Schertl Ella k. a., Meyer Sárika és Ada stb. — Balás György ezredes úr remekszép és megható beszédet mondott, melynek folyama alatt lehullott a zöld lepel, riadó, hármass éljen kíséretében. A kép igazán élethűen ábrázolja ő Felségét, térdig életnagyságban, magyar díszben. A jóság sugárzik ezen a képen is fenséges arcáról. A kép osztatlan tetszést aratott, s Pongrácz Károly festőművész remekműve. Ezután következett a diszmenet, mely Meyer Guidó tábornok előtt szintén a kaszárnya udvarán ment végbe. A diszbedben, mely a virágokkal gazdagon díszített tisztai étkezőben tartott, mintegy 60 személy vett részt, és számos felköszöntőben sem volt hiány. Közel négy óra fele járt az idő, midőn Bende Imre püspök úr ő maga és Meyer tábornok úr távozott, és a társaság szétoszlott.

Közgyűlés. A nyitrai katolikus legényegylet ma délután 4 órakor tartja évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés az egylet évi működéséről. 2. A pénztáros beszámolója. 3. A számvizsgáló bizottság kimutatása. 4. A választmány és az egyleti tagok indítványainak tárgyalása. 5. A tisztikarnak és a választmányának megválasztása. — A közgyűlés előtt a kijelölő bizottság tart rövid tanácskozó ülést.

A nyitrai izr. nőegylet népkonyhája javára ma, március hó 17-én Nyitra, az „Arany

szarvas“ szálloda nagytermében táncvigalmat rendez. Személy-jegy 4 korona, család-jegy 10 korona. Kezdeté fel kilenc órakor.

Március 15. Nyitra. A szabadság hajnalhasadásának nevezetes emlékűnapet Nyitra város közönsége ezidén is kegyelettel ülte meg. Délelőtt az irgalmas testvérek templomban ünnepi istentisztelet tartatott, délután díszelőadás volt a színházban. Az istentiszteleten ott szerették volna látni a vármegye és a város képviselőit is. Különösen a vármegye uraira vonatkozólag kíváncsiak vagyunk már nagyon, miképpen neveznek ki a templomban? Mert megyeházi oldalukról bemutatkoztak már előttünk számtalanszor hű fotográfiákban.

Keményítőgyár Nyitra. Olvasóink tudják, hogy Nyitra megyétől a régi kórház mar több mint 2 évvel ezelőtt 20,000 koronaért megvette egy cég keményítőgyár céljaira. A megyei közgyűlés akkor igen óvatosan és helyesen kikötötte azon feltételt, hogy a telek csakis keményítőgyárnak használható föl. Azóta a kérdés szünetelt, de most már beállott volna a 20,000 korona vételár elvezetésének ideje is, s így a vevő a gyárépítéshez fogni kénytelen. Értesülésünk szerint az építkezés a folyó évben okvetlen megindul, minek folytán a megye nem lesz többé azon helyzetben, a régi kórház helyiségeit a gazdasági teli tanfolyamnak engedheti át. A nyitrai megyei gazdasági egylet ez okból ideje korán akar gondoskodni a teli tanfolyamnak jövő évre is biztosításáról. Ugy halljuk alighanem Úrmenyire lesz ezen tanfolyam áthelyezve, mert gróf Hunyady Imre ő exciája a szükségeltető helyiségeket ingyen kész átengedni a tanfolyam céljaira, s ezen nagylelkű ajánlat a sikert biztosítja.

Uj szövetkezet. Nagy-Bossányban március 12-én fogyasztási és értékesítő szövetkezet alakult, mely eddig 110 taggal bír. Üzletreszek száma 350. A szövetkezet működésének a gazdák és gazárok legnagyobb örömmel és reményvel, a zárárok pedig felelemmel néznek elibe.

A bűnös rendszer gyümölcse Trencsénmegyében. A „Vagvölgyi lapból“ vesszük át a hírt, mely szerint a trencsényi kir. törvényszék f. hó 8-án két civit anyakönyvvezetőt ítélt el. „A bűnügy tárgya röviden a következő: Vogelant Matyas, egy becsi üzletember, elváltan élt nejétől szul. Müller Paulinától, házassága azonban törvényszerűen felbontva nem volt. Ennek dacára Vogelant Matyas 1894 évben megjelent Csernyánszky Antal beczkói körjegyzőnél, mint anyakönyvvezetőnél, bejelentve azon szándékát, hogy Kuczen Juliával házasságot akar kötni. Hasonló módon járt el Krehuak Ferenc is, aki jóllehet szinten nem volt törvényesen elvált szul. nejétől, ennek dacára ugyancsak Csernyánszky Antal előtt bejelentette azon szándékát, hogy őzv. Chrenkó Ferencné sz. Sinko Mariával házasságra akar lépni. Csernyánszky Antal — jóllehet a bűnügy adatai szerint tudomása volt arról, hogy Vogelant Matyas és Krehuak Ferenc törvényes házasságban élnek, mert a hazasulandók neki ezt a körülményt bizalmasan elmondták, — a fenálló házassági kötelek fenlétezését figyelembe nem vette s Vogelant Matyást maga személyesen össze is adta Kuczen Juliával. Krehuak Ferencnek őzv. Chrenko Mariával való házasságát pedig elfoglaltsága folytán Tatlának János helyettes anyakönyvvezető által köttette meg. A kir. törvényszék ezen tényállás alapján Csernyánszky Antalt kétrendbeli kettős házasság összeadásának bűntette miatt 6 hónapi börtönrre és anyakönyvvezetői állásának elvesztésére, Tatlának Jánost kettős házasság megkötésénél való gondatlanság vétsége miatt 50 korona pénzbüntetésre és helyettes anyakönyvvezetői állásának elvesztésére ítélte el. Az ítélet ellen a felek felebbezték. Ha tőlünk függne, mi ez ítéletet megtoldanók még. Mert kik a főbűnösök? Azok, a kik tudva és akarva engedték lecsúszni a körjegyzői állást, az által, hogy a körjegyzőknek mindent megengedtek — megfelelő kortesszolgálatok ellenében. Mert mit is gondoljon magában a körjegyző, ha látja, hogy egyik másik kollegájának legalább egy tucat „fegyverrel“ van a nyakában, de, mert jó kortesnek bizonyult be és mert a zsidó báró úr is úgy akarja: a fegyveriek tömkelegéből olyanképen szabadítják

ki, hogy elviszik még jobb körjegyzőségbe? Ilyen és hasonló példák után miképen álljon meg a kísértésekkel szemben? Eljön Pinkusz, vagy Ábrahám, és azt mondja: jegyző úr! csinálja meg nekem ezt, vagy amazt ennyiért? A kísértés nagy, az alkalom kedvező, a rendszer védte embereit: miért ne tenné?

Offenberger Mihály fegyelmi ügye. A 4 hó óta felfüggesztett rendőrtölgalmazó ellen elrendelt fegyelmi vizsgálat befejeztetve, dr. Gyürky Geyza a vizsgálati iratok gondos áttekintése után azt véleményezte, hogy a fegyelmi választmány Offenbergert hivatalvesztésre ítélje, és a költségek megtérítésében elmarasztalja. A vizsgálati iratok a kir. ügyészségnek további büntető eljárás végett kiadandók.

Új divat. A nyitrai szabadelvű kör a vigalcm-tendezés tere új divatot honosított meg. Folyó hó 9-én tartott, tuncsal összekötött teastélyt ugyanis meghirdette a városház hivatalos hirdetési tábláján. Mindazonáltal az estely, mint halljuk, gyengen sikerült, miért is a város most négy katonai dobot rendelt meg Budapesten a Sternberg-féle hangszerkereskedésben a végből, hogy ezután a szabadelvű kör vigalmait a köztereken nyilvánosan kidoboltathassa.

Egy választó-kerületből. A nyitrai zsámbokréti kerületből írják lapunknak: A nyitrai zsámbokréti kerületben Vörösmarty Béla ügye a lehető legrosszabbul áll. Midőn 1899-ben a kerület képviselőjévé megválasztotta, akkor Vörösmarty Ny. Zsámbokréten megígérte, hogy amint ideje meglögya engedni, bejárja a kerületet, hogy a választó közönségnek az egyhangú megválasztását személyesen megköszönje, illetve a bizalmat magának jövőre is kikerje. A kerület szabadelvű választói bizony várták is a képviselő urat, de a látogatás mostanáig elmaradt, ezt pedig annyira zokon veszik neki, hogy még a zsidó-választók is nyíltan hangoztatják, hogy Vörösmarty adott ígérétének meg nem tartása által a kerületben nemcsak önmagát, hanem minden kormányparti jelöltet lehetetlenné tett. Látják most már a kormánypart emberei is, mennyire igaza van a neppártnak, midőn állítja, hogy a kormányparti képviselő urak csak akkor allanak szöba választóikkal, amidőn szavazatukra van szükségük, máskor szivesen veszik, ha nem látják őket. Hogy miért maradt el a Vörösmarty úr által ígért látogatás, azt mi biztosan nem tudjuk, de gyanítjuk, hogy valószínűleg azért, mert hírből ismervén a kerületet, mint erős neppártit, nyilván arra a meggyőződésre jutott, hogy neki e kerületben befellegzett. Es ha ezen meggyőződés tartotta vissza az ígert látogatástól, úgy igen helyesen tett, mert ha meg is látogatta a kerületet, bizony egy hajszálnival se biztosította volna jövőd megválasztását. Tudta ő ugyanis nagyon jól, hogy az egyhangú megválasztása, nem az egyhangú bizalmat jelenti, hanem igenis jelenti azt, hogy a neppárt a régi, igazságtalan összeírás alapján a harcot nem akarta felvenni. Egyesekre a Vörösmarty név iránti kegyeletnek is volt hatása. Vörösmarty ábantitkar ur mindezt nagyon jól tudja, s ez a tulajdonképeni oka annak, hogy látogatása teljesen elmaradt. Volt idő, amikor a kerületben kormányparti jelöltül gróf Apponyi Gyulát, az udvarnagy fiát is emlegették, de midőn híre ment, hogy a kerületnek a jövő választásokra neppárti jelöltje van, s midőn köztudomásivá lett a jelölt személye, minden kombináció atba maradt. Most már magok a kormányparti választók korpoltálják azt a hírt, hogy a zsámbokréti kerületben egyhangulag neppártit fognak választani, a mivel úglátszik expialni szeretnék az 1896-ban véghez vitt atrocitásokat. Mindezen hírek dacára mégis jó lesz a puskaport szárazon tartani.

A vetés idejének közeledtével említés nélkül nem hagyhatjuk, a mit különben régen tud mindenki, hogy nincsen hazánkban cég, mely nagyobb bizalomnak örvend, mint a *Mauthner* Odön világhírű budapesti magkereskedése. Különösen megbízhatók gazdasági magvai, melyek közül impregnált takarmány répamagjai párjukat ritkítják, de a kerti magvai is minden versenyen felül állanak. Nagyon esodálkoznánk, ha akadna csak egyetlen hazai gazda vagy kertész, aki külföldről hozatna magot, mikor — mint általánosab ismeretes — a *Mauthner-féle* magvak ép oly elterjedtek és közkedveltek külföldön, mint idehaza Magyarországon. — Az idei 226 oldalra terjedő képes árjegyzékből, melyet kívánatra ingyen es bermentve küld, is látható, mennyire megérdemli a *Mauthner* Odön cég a világhírűvet.

Egy jegyző kiskorúsága. Lapunk mult számában szöbá tettük a trencsen-teplai körjegyző Ferényi Antal viselt dolgait s egyúttal

felemlítettük, hogy a jeles jegyző-zsurnaliszta, vagy zsurnaliszta-jegyző, a hogy tetszik, valamikor szelidebb erkölésöket követett s politikai tekintetben is egészen másminő nézeteket vallott, a minek bizonyosságául hivatkoztunk Ferényi urnak a Nyitrai megyei Szemle 1894-iki évfolyamában megjelent közleményeire. Ezen cikkünkre válaszképen Ferényi úr a Felvidéki Ujság március 14-iki számában nyílt levelet intézett hozzánk, melyben kijelenté, hogy ő abban az időben, a mikor közleményei lapunk hasábjain megjelentek, még a gyermekéveit elte, s csakis így történhetett meg, hogy velünk neppártiakkal az egyházpoltikai törvények dolgában egy nézetet vallott. Tudomásul vesszük Ferényi ur ezen kijelentését s ennek alapján eltekintünk attól, a mit akkor írt, de minthogy ő akkor már meglétt koru ember volt, 9 év óta körjegyző, kérdeztünk kell, hogy hát mikor kezdődött a jegyző urnal a szellemi nagykorúság állapot? Es elérte-e már az érett kort? — Nagyon kerjük Ferényi urat, legyen szives nekünk ezekre a kérdésekre feleletet adni, mert eselekedeteiből es a Felvidéki Ujságban eddig közölt cikkeiből abszolote nem tudunk tájékozódni aziránt, vajjon esik-e szellemi beszámítás alá, a mit a jegyző úr tesz, beszél es ír. Hanem azért az erkölési beszámítás alól nem vesszük ki az embert, mert gonoszság gyerekben is lakozhatik, es a gonoszságot addig kell kiverni az emberből, míg gyerek.

Emberölés. Fritze Bódog, volt nyitrai kereskedő, ki néhány év előtt a Filberger-féle üzletet átvette es vezette, s jelenleg Pusztá-Gyarmaton Metternich hg. birtokán mint főerdész volt alkalmazva, szerenesétlen véget ért. Egyik alárendeltje, Sárközy Sándor erdőőr faárnert állítólag átadott Fritzenek 300 koronát, de nyugtát erről nem kapott. Fritze az elszámolásnál tagadta, hogy a pénzt megkapta volna, mire Sárközy olyan dühbe jött, hogy Fritzet nyomban lelötte. A csendőrség nyomban utána indult a gyilkosnak, ki midőn látta áldözöt magát ellen fordította fegyverét es önmagát is agyonlötöte.

A magyar lucerna diádala. Végre valahára az új század kezdetén akadt egy magkereskedő, a ki a magyar lucernamagot árjegyzékében a legelső helyre tette, míg ellenben azt is kijelenté, hogy francia lucernamagot egyáltalában nem tart, mivel Magyarországnak, mint lucernamagot termelő államnak, nincs szüksége francia importra. No hát ez nagyon helyes es örvendetes jelenség, bár a többi magkereskedő cégek is így gondolkoznának s a gazdaközönség is belátná azt, hogy nem föltétlenül szükséges mindent Franciaországból importálni. Azt hiszem, a t. gazdaközönség teljesen meggyőződhet ebből, hogy Haidek Ignác fővárosi magkereskedő nagyon hasznos dolgot végezt akkor, mikor első helyre a magyar lucernamagot tette, a francia magot pedig teljesen mellözte a fönt említett hazafias indokolás mellett. De hát tekintetbe véve azt, hogy mily borzasztó sok pénzt adunk ki külföldi magvakért, melyeket itt helyben is termelhetünk, sőt e tekintetben kivitelünk is föllendülne, nagyon helyesen eselekednének a többi magkereskedő cégek is, ha Haidek Ignác ur nyomdokain járnának.

Színház.

„Bar Kochba“ heber legenda hétfői bemutatója volna a het legnagyobb színházi eseménye. Bar a darab a ponyvatermekék mértékét nagyon meg nem haladja: a telt haz igazolja, hogy Dobó direktort a közönség azon része, mely Bar Kochbaban nemzeti hőst ünnepel, méltányolta. Az anyagi siker azonban nem mentheti e feremű színrehozatalát. Azt hiszem, hasonló véleményen volt a feltűnően telekezeti jellegű premier közönség is, bar azt a tárgyilagos kritikában faj es felekezeti tekintetek befolyasolták.

Dumas „Tékozló apa“ színművenek keddi bemutatója Benedek Gyulának kedvező alkalmul szöglált, hogy rokonszenves művészetét a maga teljében ragyogtathassa. Benedek Dobó társulatának starja; Benedeknek mindenkor kitűnő játéka az a bizonyos enyhítő körülmény, melyért a társulat férfitagjainak művészi fogvatékoságaiert megbocsáthatunk. Mert annyi bizonyos, hogy Dobó az ő társulatának férfitagjait nagyon kevés szerencsével válogatta össze.

Szerdán es csütörtökön Beöthy-Rakosi „Aranylakodalma“ került színpa, mindkét este a lehető legszufoltabb ház előtt. A csütörtöki előadás volt egyébként Nyitra városának március 15-iki ünnepe is. Az előadás hanyosságait ezuttal hazafüi lelkesedések pótlották, melylyel a diákhely közönsége a felvonás közöket is kitöltötte a Kossuthnotát s nemzeti dalainkat enekelve. Dobó Sándor

Krausz bácsija hatásos volt. Morvay Antalnal nagyon sok jobb drámai hőst láttunk. Kardos szímpatikus alakításai majdnem tökéletesek. Nagy Imre pompás komikus. Szentes intelligenciája s képességei megközelítik Benedeket. Remete nem igen tud remekelni. Daróczy Iika Katalinja perfect alakítás.

A társulatnak tagjai közül egyedül a sügőnem eshetik kifogás alá. Hivatásának teljes tudatában oly tökéletesen süg, hogy azt az erkélyközönsége is élvezi, s képzelhető boszankodással honorálja.

Színházi műsor. Hétfőn, márc. 18-án bérletszünetben „Ocskay brigadéros“ színmű újdonáság. Kedden, márc. 19-én bérletben ugyanaz. Szerdán, márc. 20-án bérletben „Bar-Kochba“ opera. Csütörtökön, márc. 21-én bérletben „Mintaférfj“ bohózat újdonáság. Pénteken, márc. 22-én bérletszünetben, felhelyárrakkal „Kis szökevény“ operette. Szombaton, márc. hó 23-án, bérletben „Bölcső“ színmű újdonáság. Vasárnap, márc. 24-én délután gyermekelőadásul „Robinson“ tündérmese, este bérletben „Suhanc“ operette.

Igazságügyi palota.

Plösz Sándor igazságügy-miniszter teljesítette városunk nála járt küldöttségének kérelmet es alig terjesztette fel a város az igazságügyi palota céljaira ajánlatba hozott. — multkori lapszámunkban közölt — telkek helyszinrajzait, már is leküldötte ezeknek megszemlelésére megbízottjait: *Liszkey Jenő* miniszteri tanácsos es *Czigler Győző* műegyetemi nyílv. rendes tanár urakat. Velök jött *Kiss István* okl. építész, műegyetemi magán-tanár is, ez azonban az ülésen csak a néma hallgató szerepét játszotta.

Liszkey Jenő es *Czigler Győző* urak a város által javaslatba hozott telkeket szerdán délután es csütörtökön délelött megtekintették dr. *Rudnay Sándor* polgármester es a városi bizottság néhány tagjának kíséretében. *Kiss István* pedig fényképfölvételeket is eszközölt.

Dr. *Rudnay Sándor* polgármester a városi bizottságot csütörtökön délelötti 1/2 11 órára hívta össze. Megjelentek *Árpási Imre*, dr. *Gutwill Pál*, dr. *Janits Imre*, *Juhász Sándor*, dr. *Kállai Armin*, *Kubinyi Endre*, *Markocias János*, *Mégy Lajos*, *Metzger Ede*, dr. *Munels Lajos*, *Ronchetti József*, dr. *Szegő Zsigmond*, dr. *Sztránszky István*, dr. *Thuróczy Károly*, *Vieszt Gyula*. A város részéről ott volt még *Pascher Imre* mérnök, s részt vett az ülésben *Sándor Géza* törvszéki elnök is.

A mint *Liszkey* es *Czigler* urak megérkeztek, az ülés azonnal kezdetét vette.

Dr. *Rudnay Sándor* polgármester a szöb *Liszkey* miniszteri tanácsosnak engedte át, az utóbbi előadta, hogy a miniszter megbízása folytán ők a város által kijelölt helyeket megtekintették, es most szükséges, hogy a város 2—3 nap alatt:

- nyilatkozzék, mennyi az egyes kijelölt telkeknek s illetve háztömböknek a forgalmi értéke; es
- milyen összeggel hajlandó a város hozzájárulni.
- Szerezze meg az illető tulajdonosoknak írásbeli nyilatkozatát arra nézve, hogy egy fél éven belül a bemandott áron a kincstárral szöba állanak.

Dr. *Rudnay Sándor* polgármester arra kerte a kiküldötteket, nem-e lehetne már most kijelölőniök azon telkeket, melyek elfogadhatóknak tekintetnek, mert e tekintetben a város sokkal könnyebben nyilatkozhatnék a hozzájárulási összegre nézve.

Liszkey J. min. tan. ur erre csakis *Czigler Győző* urat vélte jogosultnak, mire *Czigler Gy.* azonnal kijelentette, hogy előtte egy telekre nézve sincsen építési akadály, mert ő, az építészeti tudomány mai haladottsága mellett, az igazságügyi palotát, a kijelölt helyek bármelyikén képes fölépíteni. Természetes, más kérdés marad az, mibe fog az építkezés az egyes helyeken kerülni?

Mint hogy azonban ő nagymélt. a miniszter ur neki azt az utasítást adta, hogy ő a telkek minde-
nikére adjon neki jelentést és véleményt, ő pedig
az adatokat ezelőtt alig egy órával gyűjtötte össze,
mindaddig, míg ezeket lelkiismeretesen föl nem
dolgozta, véleményt nem is mondhat.

Mérey Lajos ennek folytán arra kérte Liskay
m. tanácsost, adassék a városnak mód és alkalom,
hogy Czigler urnak véleményét az igazságügymi-
nisteriumban annak idején megtekinthesse, lemá-
solhassa és netáni észrevételeit beterjeszthesse.
S nehogy ő méltósága Liskay min. tanácsos ur,
S nehogy az ügynek a miniszteriumban előadója ebben
mint az ügynek a miniszteriumban előadója ebben
netán kesedelem okozását láthassa, jónak látja
fölemlíteni, hogy ez azért van kizárva, s néhány
fölemlíteni, hogy ez azért van kizárva, s néhány
hét számba sem jöhet, mert a palotára vonatkozó
költségvetés a kereskedelmi miniszteriumból csak
nehány hét muiva fog az igazságügyibe küldetni;
az építkezés nyilvános árlejtés utján adatván
ki, a pályázatot legalább 1—2 hónapi határidővel
fogják kiírni:

s minthogy a pályázók nem tudhatják, me-
lyik nyeri el az építkezést, a munka azonnal nem
is kezdhető meg, hiszen az anyagnak, például
legalább 5 millió téglának beszerzése is nagy
gondot okoz.

Liskay erre kijelentette, hogy ő a város
ezen észrevételezési kívánságát teljesíteni nem
jogosult, de a miniszter urnál ajánlani fogja.

Juhász Sándor figyelembe vételét kéri, hogy
a fapiacra való építkezés esetén a város a mostani
állatvásártér és kifutót nem használhatná, s
így ennek az igazságügyminiszter ur által kisa-
jajátítását — esetleg bírói uton is — kellene kér-
nie, mert az állatvásártér áthelyezése különben
is csak rendkívül nagy áldozat árán vihető ke-
resztül. Ugyanígy veendő figyelembe, hogy idővel
a mostani temető áthelyezése is követeltetnek,
pedig erre a városnak szintén nincsen közelben
helye.

Dr. Rudnay Sándor kéri a min. tanácsos
urat, vegyék tervbe a bírói kisajajátítás is, mert
ezzel a netán mégis támazható túlmagas vétel-
árakat megfelelő összegre lehetne mérsékelni, és
a város szavatosságát vállalva az iránt, hogy a
bírói kisajajátítás, a város által meghatározott ösz-
szegeket csakis a város terhére léphetné túl.

Ez ellen sem volt Liskay urnak semmi ki-
fogása.

Dr. Sztránszky Sidor fölhozza, hogy a vá-
rosnak a fapiac rendezése, kövezése, csatornázása
stb. legalább 80,000 koronájába kerülne, holott
ezen összeget más helyen építkezés esetén inkább
hozzájárulásra áldozhatná.

Czigler Győző megjegyzi, hogy ezen körü-
lményeket ő mind figyelembe fogja venni, de ebből
azt látja, hogy a város 80,000 koronával mégis
hozzájárulhatna, s így mégis jó lenne a hozzá-
járulási összeg iránt a városnak nyilatkozni.

Árpási Imre azt mondja, hogy ezt ő is az
ügy érdekében már most elkerülhetetlennek véli,
s ép ezért a maga részéről kijelenti, hogy a vá-
ros mostani rendkívül mostoha anyagi viszonyaira
való tekintettel, az igazságügyi palotára többet,
mint 80—100 ezer koronát áldozni semmi esetre
sem képes. Természetesen, ha a belterületen épül-
nek, mert ő a fapiaci helyet már akkor határo-
zottan rossznak nyilvánította, mikor az ő ottani
majorját a törvszéki elnök ur utján megvenni
akarták és később meg is vették.

Mérey Lajos fölemlíti még, hogy a kik ugy
mint ő, a fapiac környékére emlékeznek, azok jól
tudják, hogy ott 35 év óta változás nem történt,
s így az igazságügyi palotának oda építése sem
fog a helyzetet lendíteni, mert ehez hiányzik a
vagyoni erő. — Fájdalommal hallotta említett
Bpsten egy a miniszter ur, mint az államtitkár
ur által azon kifogást, mely szerint a palotát a
város alsó részében azért nem lehet építtetni,
mert ott a foglyok scorbüt betegségétől kellene
tartani. Ezen egészen alaptalan és téves híreszt-
elés megcáfólása végett fölkeri a jelenlevő dr.

Thuróczy Károly, királyi tanácsos, vármegyei fő-
orvos ő Nagyságát, és dr. Munels Lajos városi
orvos urat, tájékozzak a Miniszter ur kikül-
döttjeit.

Dr. Thuróczy Károly készséggel jelenti ki,
hogy ezen híresztelést komoly figyelemre méltatni
nem szabad, mert a scorbüt betegség nem a ned-
ves talajviszonyoknak vagy nyirkos levegőnek az
okozata, hanem vagy a tülsufolt lakásnak, vagy
pedig a hiányos táplálkozásnak. Ő már 15 éve
orvosa az itteni törvszéki fogháznak, mely az év-
nek 3/4 részén át vizenyös rétekek közvetlen
szomszédságában van, s ennek dacára nemcsak
scorbüt, hanem mégcsak lázbetegség sem támadt.
S határozottan kijelenti, hogy ha az igazságügyi
palota, s illetve a fogház a Tóth Vilmos utcai
telkeknek Nyitra folyó felé húzó részén építet-
nék, közegészségügyi szempontból semmi féle kü-
lönleges hátránytól tartani nem kellene.

Dr. Kálai Armin elbeszéli, hogy ő Plósz S.
miniszter urat írásban kérte föl, vegye meg igazs.
palotának a vármegyezházát.

Ezek után a polgármester összegezte az ülés
eredményét, s a Miniszternek köszönetet mondva,
az ülést berekesztette. A jelen voltak nagyobb ré-
sze együtt ebédelt a „Szarvas“-nál. Délután a
bpestiek elutaztak.

Telefon.

Aratornak. Sem önnök, sem e lap szerkesztőjé-
nek nincs oka zúgolódni az „Alkotmány“ ellen, mert igaz
ugyan, hogy az „Alkotmány“ f. hó 9-iki 59-ik számában
közli önnök, lapunk január 27-ki 4-ik számában megjelent
„Miként gazdagodnak a merkantilisták?“ című cikkét, le-
meg is nevezi a forrást, midőn a cikk aláírása mellé oda
teszi: „Arator. (Ny. Sz.)“ S igen helyesen hívja fel rá
Lukács László ur figyelmét, midőn a cikk címe alá oda
írja: „Olvassa el a pénzügyminiszter is“. — Legyen nyu-
golt, mi csak örülünk, ha cikkeinket átveszi az „Alkot-
mány“.

J. Hiszen ez a magyarázat rosszabb, mintha a jegyző
ur csakugyan betört volna a templomba, mint ő maga ál-
lítja. — Nem vehetünk tudomást leveléről, mert a felvilá-
gosítás folytán rosszabbul vagyunk, mint ha homályban
maradtunk volna. — Ugy halljuk, hogy a jeles ur képi-
selőnek készül fellépni. Gondunk lesz rá, hogy ebbe mások-
nak is legyen beleszólásuk.

BUTOR

szállításra lakásváltozásoknál jutányos áron
vállalkozik

ifj. Weisz Dávid, fuvaros

Nyitrán, Hid-utca 29. sz.

Telefon 39.

Cs. és kir. udvari szállítók

Pfau és Társa, Fiume

UDVARI COGNAC.

Kapható.

Pollák Károly

fűszer- és lisztkereskedésében

Nyitrán.

Eladó ház.

Nyitrán, a Tóth Vilmos-utcában
a 7-ik számú ház
szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető szivességből
Gisser Gyula torna- és vívómester urnál,
Nyitrán.

Meghívó.

A csacai (Raiffeisen-féle) keresztény hi-
telszövetkezet

f. évi március hó 31-én d. u. 3 órakor
tartja Csacán

II-ik évi rendes
közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgy:

1. A szövetkezet igazgatósága által összealli-
tott, a felügyelő-bizottság által megvizsgált és az
alapszabályok 7. §-a értelmében ezen közgyűlés
előtt 8 nappal előbb a szövetkezet helyiségében
megtekintésre kitétt zárszámadások és mérleg be-
mutatása, azoknak jóváhagyása vagy visszavetése.

2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tag-
jainak megválasztása.

3. A szövetkezetet érdeklő netaláni indít-
ványok.

Az igazgatóság 1901. évi március hó elsején
tartott üléséből.

Benyács István,
igazgatósági elnök.

Pártoljuk a magyar iort!

Legjobb Csontlevélpapir

„Adria“

HAZAI GYARTMANY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A parisi kiállításon
az „Arany érem“-mel
kitüntetve.

KESZITI

Cs. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: HUSZÁR ISTVÁN könyv-
kereskedésében Nyitrán.

SULGAN ANDRÁS

— cipész-üzlete —

Nyitrán, Vármegye-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket 11

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Ujdonság!

Kath. körök, egyházi és világi urak nagybecsű figyelmébe!

Azon helyzetben vagyunk, hogy az Oriens egyik legnagyobb thea-kereskedőjével folytatott üzleti összeköttetésünk folytán, az alább megjelölt legfinomabb minőségű

thea-fajokat

ugyanott jelzett *feltűnően olcsó árakon* eladhatjuk.

Theánk nemesek kitűnő zamatu, de szerfelett kellemes illattal is bír és ezen praegnans sajátosságánál fogva tulatesz minden más thea-fajokon.

Legfinomabb „Lion-Pai-Melange” thea 1/4 kgos elegányosan kiállított plch-dobozokban (eredeti moszkvai pakkolás ved-pecséttel) a 5 kor.

„Orosz cárne” apró virág-thea a kg. 12 kor.

„Tsin Lum” finom por thea a kg. 10 kor. 80 fill.

„Souchong” nagy levelű chinai thea a kg. 10 kor.

Az árak készpénzfizetés mellett értendők; a szállítás 1 kgtól fölfelé portmentes.

Keresztény terményáru-raktár Csacán.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. butorgyári raktára

NYITRA, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választéku, szilárd és modern stílű

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó árakon, ugyiszintén

saját készítményű kárpitos butoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosított. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

22-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos árakon kaphatók

Szalon garnitúrák rendkívül jutányos árakon kaphatók

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.
egy régi kipróbált haziszer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedőzsdőségi alkalmaztatik köszvénynek, eszúrnál és meghűléseknek.
Intés. Silányabb utazatok miatt bevasarlasakor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” vedjegyre és a „Richter” özégjegyzésre.
80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban ugyiszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest.
Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

Hirdetmények a „Nyitramegyei Szemle” részére

jutányos árakon felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

500 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztő-ségehez.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,
Kainitot,

40%-os

Kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.